

Ik Ben, een Metafoor

Een innerlijke reis langs de oude metaforen van de
menselijke ziel

Ik Ben, een Metafoor

Een innerlijke reis langs de oude metaforen van de
menselijke ziel

Michiel A.M. Arens

Schrijver: Michiel A.M. Arens

ISBN: 9789403923697

Eerste uitgave

uitgeverij@jupiternederland.nl

© 2026 Michiel A.M. Arens

Juli 2026

Aan de Lezer

Waarschijnlijk heb je dit boek opengeslagen omdat je op zoek bent naar antwoorden. Ben je geïnteresseerd in spiritualiteit, in de gnosis, in bewustzijn of in de betekenis van het menselijk bestaan. Wellicht ben je nieuwsgierig geworden door de titel *Ik Ben, Een Metafoor*, of heeft juist die titel vragen bij je opgeroepen. Wat de aanleiding ook is geweest, ik wil je uitnodigen om dit boek niet te lezen zoals je gewend bent een boek te lezen.

De meeste boeken proberen kennis over te dragen. Zij leggen uit hoe iets werkt, verdedigen een bepaalde visie of proberen de lezer ergens van te overtuigen. Ook dit boek bevat gedachten, inzichten en beschouwingen, maar dat is niet het eigenlijke doel. Het doel van dit boek is niet om je een nieuwe overtuiging aan te reiken, maar om je uit te nodigen opnieuw naar de werkelijkheid te kijken.

Dat klinkt eenvoudiger dan het is. Vanaf je geboorte leer je de wereld kennen door middel van woorden. Je geeft namen aan alles wat je waarneemt en raakt er geleidelijk van overtuigd dat deze woorden de werkelijkheid beschrijven. Toch ontdek je al snel dat woorden nooit volledig samenvallen met datgene waarnaar zij verwijzen. Geen enkele beschrijving vangt de rijkdom van een landschap, geen enkele definitie omvat de diepte van liefde en geen enkele theorie kan het leven zelf volledig bevatten. Woorden zijn onmisbaar, maar zij blijven altijd een benadering van iets dat groter is dan de taal waarmee je het probeert te beschrijven.

Misschien geldt dat nog veel sterker voor datgene wat mensen door de eeuwen heen God, het Zijn, de Bron, de Logos of het goddelijke hebben genoemd. Hoe beschrijf je een werkelijkheid die zich aan iedere begrenzing onttrekt?

Hoe spreek je over datgene waaruit alles voortkomt, terwijl ieder woord dat je gebruikt reeds deel uitmaakt van de werkelijkheid die je probeert te begrijpen?

Het kan zijn dat dat de reden is waarom de grote spirituele tradities zo vaak gebruikmaken van verhalen, beelden en metaforen. Niet omdat zij de waarheid willen verhullen, maar omdat zij beseffen dat sommige werkelijkheden zich eerder laten benaderen dan definiëren. Een metafoor probeert de waarheid niet te vervangen. Zij wijst ernaar. Zoals een vinger naar de maan wijst zonder zelf de maan te zijn, zo verwijst ook een metafoor naar een werkelijkheid die zich nooit volledig in woorden laat vangen.

Dit boek nodigt je daarom uit om metaforen niet te lezen als versieringen van de taal, maar als vensters waardoor een diepere werkelijkheid zichtbaar kan worden. De verhalen over de Godsvonk, de Pistis Sophia, de verloren zoon, de parel, de graankorrel, de rups en de vlinder of de woorden *Ik Ben* zijn in dit boek geen historische of religieuze objecten van studie. Zij zijn verschillende pogingen om dezelfde werkelijkheid vanuit een ander gezichtspunt zichtbaar te maken.

Tijdens het schrijven van dit boek heb ik ontdekt dat ook mijn eigen woorden slechts voorlopige benaderingen zijn. Ik pretendeer daarom niet de waarheid te bezitten. Integendeel, ik ben mij er steeds sterker van bewust geworden dat iedere beschrijving beperkt blijft en dat ook dit boek uiteindelijk een metafoor is. Het wil de werkelijkheid niet vervangen, maar je uitnodigen haar zelf te onderzoeken.

Ik wil je daarom vragen dit boek niet te lezen met de vraag of alles wat erin staat waar is. Misschien is een andere vraag vruchtbaarder. Wat gebeurt er wanneer je de gedachten die in dit boek worden ontwikkeld niet onmiddellijk beoordeelt, maar ze enige tijd met je meedraagt? Welke inzichten beginnen zich dan langzaam af te tekenen?

Welke ervaringen uit je eigen leven krijgen een andere betekenis? Welke verbanden had je nooit eerder gezien?

Wanneer je bereid bent op die manier te lezen, verandert dit boek van een verzameling hoofdstukken in een gezamenlijke ontdekkingsreis. Niet omdat schrijver en lezer samen de waarheid zouden bezitten, maar omdat zij samen leren kijken naar een werkelijkheid die altijd groter blijft dan hun beschrijvingen ervan.

Dat is de diepste bedoeling van dit boek. Niet om een nieuwe leer te verkondigen, maar om opnieuw verwondering te wekken. Niet om oude woorden te vervangen door nieuwe woorden, maar om achter de woorden te leren luisteren naar datgene waarnaar zij verwijzen. Niet om een nieuw geloof op te bouwen, maar om ruimte te scheppen voor een nieuwe manier van waarnemen.

Wanneer dat gebeurt, zou het kunnen zijn dat je gaandeweg ontdekt dat niet alleen de oude verhalen metaforen zijn. Zo kan het zijn dat je ontdekt dat ook jouw eigen leven voortdurend verwijst naar een werkelijkheid die groter is dan je ooit met woorden zult kunnen beschrijven.

Dat is de diepste betekenis van de titel van dit boek.

Ik Ben, Een Metafoor.

Inhoudsopgave

Deel I — Waarom denk je dat woorden de werkelijkheid kunnen beschrijven?	1
Hoofdstuk 1 Heb je werkelijk ooit gekeken?	1
Hoofdstuk 2 Zie je wat er is, of zie je wat je hebt leren herkennen?	5
Hoofdstuk 3 Wanneer ben je gestopt met onbevangen kijken?	9
Hoofdstuk 4 Waarom vertellen wij verhalen?.....	13
Hoofdstuk 5 Een metafoor is geen versiering.	17
Hoofdstuk 6 Daarom spreken religies in verhalen.	21
Hoofdstuk 7 En daarom heet dit boek: Ik Ben, Een Metafoor.	25
Deel II	29
Hoofdstuk 8 – Het Zijn: Heb je je ooit afgevraagd dát er iets bestaat?	29
Hoofdstuk 9 Zie je hoe de werkelijkheid zichzelf ordent?	33
Hoofdstuk 10 Wat resoneert, herkent elkaar.....	37
Hoofdstuk 11 Alleen wat ontvankelijk is, kan herkennen.	41
Hoofdstuk 12 De taal van de schepping	45

Deel III — De mens binnen de schepping	51
Hoofdstuk 13 — Als de schepping een taal spreekt... wie of wat spreekt er dan?	51
Hoofdstuk 14 — De levende openbaring	55
Hoofdstuk 15 — De Godsvonk	59
Hoofdstuk 16 — De ziel	63
Hoofdstuk 17 — De persoonlijkheid.....	67
Hoofdstuk 18 — Bewustzijn	71
Deel IV — De Universele Weg	75
Hoofdstuk 19 — Een vergezicht	75
Hoofdstuk 20 — De taal van de metafoor.....	81
Hoofdstuk 21 — De Herkenning.....	85
Hoofdstuk 22 — De Ontmoeting	89
Hoofdstuk 23 — De Ontdekking.....	93
Hoofdstuk 24 — De Spiegel	97
Hoofdstuk 25 — De Belichaming.....	101

Deel V Leven vanuit de oorsprong	105
Hoofdstuk 26 — Vrijheid	105
Hoofdstuk 27 — De Wil	109
Hoofdstuk 28 — Resonantie.....	113
Hoofdstuk 29 — Transformatie	117
Hoofdstuk 30 — Leven vanuit de Godsvonk	121
Hoofdstuk 31 — Ik Ben, Een Metafoor.....	125
Ik Ben	129

Deel I — Waarom denk je dat woorden de werkelijkheid kunnen beschrijven?

Hoofdstuk 1 Heb je werkelijk ooit gekeken?

Je denkt waarschijnlijk, net als vrijwel ieder mens, dat je de wereld waarin je leeft kent, en dat is nauwelijks verrassend, omdat je vanaf het moment dat je als kind de eerste woorden leerde spreken stap voor stap hebt geleerd om alles wat zich om je heen bevond een naam te geven, zodat een boom een boom werd, een vogel een vogel, water water en de zon de zon, waardoor de wereld langzaam veranderde van een onbekende werkelijkheid in een vertrouwde omgeving waarvan je bent gaan geloven dat je haar werkelijk begrijpt, terwijl het de vraag is of het geven van een naam ooit hetzelfde is als werkelijk zien. Heb je jezelf daarom ooit afgevraagd of je werkelijk kijkt naar de wereld om je heen, of dat je vooral kijkt naar de woorden en begrippen die je gedurende je leven hebt geleerd, waardoor je ogen nog steeds hetzelfde zien als toen je een kind was, maar je aandacht zich vrijwel onmiddellijk richt op datgene wat je al denkt te kennen, zodat het onbekende ongemerkt verdwijnt achter het vertrouwde?

Blijf eens een ogenblik staan bij een boom, niet omdat je wilt weten welke boomsoort het is of omdat je de schoonheid van zijn bladeren bewondert, maar omdat je jezelf toestaat opnieuw te kijken alsof je voor het eerst in je leven een boom ontmoet, en vraag je dan eens af hoe het mogelijk is dat uit een kleine eikel uiteindelijk een machtige eik ontstaat die vanaf het eerste begin lijkt te weten welke vorm hij zal aannemen, hoe diep zijn wortels zich zullen uitstrekken, wanneer zijn bladeren zullen verschijnen en hoe zijn takken zich door de jaren heen zullen

ontwikkelen, terwijl niemand hem ooit heeft uitgelegd wat hij moet worden.

Waar bevindt zich dat weten?

Ligt het besloten in het zaad zelf, wachtend op het juiste moment om zichtbaar te worden, of openbaart zich gedurende de groei iets wat al vanaf het eerste begin aanwezig was zonder dat het ooit met onze ogen kon worden waargenomen, en als dat zo is, wat zegt dat dan eigenlijk over de manier waarop wij naar leven kijken?

Wellicht heb je geleerd hoe een boom groeit en kun je uitleggen welke rol zonlicht, water, voedingsstoffen, DNA en talloze biologische processen daarbij een rol spelen, en zonder twijfel is die kennis waardevol, omdat zij ons helpt de samenhang van de natuur steeds beter te begrijpen, maar blijft er tegelijkertijd niet een andere vraag bestaan die zich aan iedere wetenschappelijke beschrijving lijkt te onttrekken, namelijk waarom een eikel altijd een eik wordt en nooit iets anders, alsof er vanaf het eerste begin een richting aanwezig is die zich gedurende de groei steeds verder zichtbaar maakt?

Het is daarom interessant om je aandacht te verplaatsen van de boom naar een pasgeboren kind, want wanneer je naar een baby kijkt zie je dan werkelijk alleen een klein mens dat nog vrijwel alles moet leren, of kijk je naar iemand die vanaf het eerste begin al iets in zich draagt dat gedurende een heel leven zichtbaar zal worden, terwijl niemand vandaag nog kan zeggen welke keuzes dat kind zal maken, welke talenten het zal ontdekken, welke mensen het zal ontmoeten en welke invloed het uiteindelijk op de wereld zal hebben?

En als dat voor ieder kind geldt, waarom zou dat dan niet ook voor jou gelden?

Wanneer iemand je vraagt wie je bent, zul je waarschijnlijk zonder aarzeling je naam noemen, vertellen welk werk je doet, waar je woont, hoeveel jaren je hebt geleefd en iets zeggen over je gezin, je opleiding of je verleden, maar heb je jezelf ooit afgevraagd wie je bent wanneer al die beschrijvingen voor een ogenblik zouden wegvallen, zodat niet langer je naam, je beroep, je herinneringen of zelfs je verwachtingen over de toekomst overblijven, maar alleen jijzelf, en kun je dan nog onder woorden brengen wie degene is die achter al die beschrijvingen aanwezig blijft?

Dit zijn geen vragen die vragen om een snel antwoord, maar vragen die je uitnodigen om een tijd met je mee te dragen, omdat sommige vragen niet bedoeld zijn om onmiddellijk opgelost te worden, maar om langzaam de manier te veranderen waarop je naar jezelf en naar de werkelijkheid kijkt.

Wanneer je op een avond naar de sterren kijkt, besef je dan dat het licht van sommige sterren miljoenen jaren onderweg is geweest voordat het jouw ogen bereikte, zodat je misschien kijkt naar een ster die allang niet meer bestaat zoals jij haar nu ziet, en als zelfs de sterrenhemel die zo onveranderlijk lijkt in werkelijkheid een venster op het verleden is, hoeveel van wat jij vandaag werkelijkheid noemt is dan werkelijk de werkelijkheid zelf, en hoeveel is de manier waarop jouw zintuigen haar aan je laten verschijnen?

En wanneer een melodie je diep raakt zonder dat je kunt uitleggen waarom, wanneer een geur je plotseling terugbrengt naar een herinnering waarvan je niet wist dat zij nog in je leefde, of wanneer een zonsondergang je stil maakt zonder dat iemand je ooit heeft geleerd wat schoonheid precies is, waarmee neem je dat dan eigenlijk waar, en wie of wat herkent daarin iets dat zich niet eenvoudig in woorden laat beschrijven?

De werkelijkheid is groter dan alles wat je met je eigen ogen kan zien, je oren kunnen horen en je verstand kan verklaren, en hetzelfde geldt voor jou, jij bent ook groter dan de verhalen die je over jezelf vertelt en groter dan de woorden waarmee anderen jou beschrijven, terwijl juist die mogelijkheid de uitnodiging vormt om opnieuw te leren kijken.

Daarom wil dit boek je niet overtuigen van een nieuwe theorie, je geen nieuwe religie aanbieden en evenmin proberen een sluitend antwoord te geven op de grote vragen van het bestaan, maar je uitnodigen om gedurende de komende hoofdstukken af en toe stil te staan, opnieuw te kijken naar een boom, naar een kind, naar de sterren, naar een ontmoeting, naar een herinnering en uiteindelijk ook naar jezelf, in de hoop dat je onderweg niet zozeer een nieuwe werkelijkheid ontdekt, maar dat de werkelijkheid die je altijd al heeft omringd zich langzaam op een nieuwe manier aan je begint te openbaren.

Zo begint iedere werkelijke zoektocht. Niet met het vinden van een antwoord, maar met de moed om opnieuw te kijken.